

Per explicar les conclusions de l'experiment i les propostes dels autors fan del mateix, en primer lloc, utilitzaré els conceptes de la perspectiva de la identitat múltiple, en tant que les persones tenim diferents manifestacions en funció de les situacions a les s'han d'afrontar, i que es pot donar un cert grau de fragmentació o multiplicitat de la identitat, que inclús pot esdevenir antagònics.

En el marc social, imperen valors i normes dominants que ens dirigeixen la conducta sense ser-ne conscients. Les considerem naturals i preexistents, i no ens adonem en quina mesura afecten la manera com actuen. L'article cita "*El racismo que colonizó la Alemania de Hitler no tiene nada que ver con la biología,... Pero algunos neurólogos distinguen con claridad ese fenómeno racional de otro racismo inconsciente...*"

La interacció simbòlica, aporta més elements que ens ajuden a explicar aquesta dicotomia de la identitat. En funció del significat que donem podem manifestar identitats diferenciades, que poden semblar a primer cop de vista incongruents.

La significació i la contextualització de la interrelació, és diferent en el cas d'una persona que visualitza una agressió de caire racista, i li preguntem què sent¹, la interrelació d'haver de triar una persona com a company de feina, tot i haver visualitzat una actitud racista².

Podem atribuir un significat diferent al de la simple observació: tot i ser una persona racista, hom pot pensar que en el context social de company de feina, no té perquè ser-ho. La teoria de la categorització social de Tajfel també ens aporta elements clarificadors de la conducta, tal i com exposo a continuació.

La **teoria de la categorització social de Tajfel** opera sota la dinàmica de les relacions de: comparació, categorització social, identificació i aplicació d'estereotips per explicar els la conducta intergrupala de discriminació.

Les persones parcel·lem la realitat en funció de variables del tipus raça, trets ètnics, sexe, creences religioses, classe social, els quals denomina categories socials. Ens identifiquen amb els grups socialment més valorats.

L'adjectiu racista no és un vocable neutre sinó que denota una ideologia xenòfoba. La declaració universal dels drets humans ratifica que totes les persones són iguals i, per tant, no són legítimes les discriminacions per cultura, raça, sexe o creences religioses.

El racisme és una actitud socialment no desitjable, per tant és vital educar en la igualtat per eradicar els prejudicis cap a determinades categories socials.

Un 83% de les persones, afirmen que no escollirien com a company de treball a una persona que tingués un comportament racista. Adscriure's a la categoria de racista implica tenir prejudicis, és a dir, una actitud discriminatòria només pel fet de tenir trets ètnics diferents dels propis. Adoptar una actitud racista denota una adquisició d'estereotips, procés pel qual s'atorga legitimitat a aquest comportament, la qual cosa no és socialment acceptable.

La realitat és que el 63% escull com a company a una persona que es comporta com a racista. Aquest biaix, del 83 al 63, pot ser explicat pel prejudici sociocèntric i el valor ideològic i de control social que exerceix la instrumentalització dels interessos dels grups dominants. En els grups que socialment són discriminats es pot observar un posicionament cap l'exogrup (els altres), en detriment de potenciar les estratègies etnocèntriques vers el propi grup.

La Psicologia Social emfatitza en el caràcter intrínsec de la formació de la consciència de sí mateix, en l'exercici de la llibertat individual, és a dir la capacitat de ser els responsables i els agents de les nostres accions. Quant l'individu és conscient de sí mateix pot transcendir, és a dir, sortir cap l'exterior i prendre decisions que influeixen i

---

¹ El 83 % se senten molestos.

² El 63% escull al racista.

conformen el tipus de persona que és. Pot generar projectes socials i el llenguatge és fonamental per la interacció entre els individus i la creació de les consciències individuals.

El socioconstruccionisme superposa la dimensió sociohistòrica als principis de l'interaccionisme simbòlic, la qual cosa porta més enllà la concepció individualista de la identitat individualista dominant a Occident.

El fenomen de la identitat passen a ser considerats com a construccions que han de ser contextualitzades en el moment històric i social. Aquestes construccions socials poden ser instrumentalitzades pels interessos polítics i l'ordre social dominant, emetent judicis de valor subjectes a l'ordre social dominant.

Les frases "*Debemos entender que la aversión al extraño está enraizada en nuestra fisiología...*", o "*La respuesta defensiva a lo distinto es un mecanismo etológico fundamental, regulado por la evolución*"

El socioconstruccionisme defuig de les visions biologicistes i fenomenològiques de la identitat, argumenta que el racisme és una construcció que té per funció mantenir l'ordre social dominant. La primacia del món occidental, des de la Revolució Industrial, ens porta a veure "als altres" com a estranys, tot i no tenir arrels etològiques ni fisiològiques diferencials.

Hauria de produir-se un canvi en l'ordre social perquè el fenomen del racisme passi a ser, com ho va ser l'esclavatge, una construcció sociohistòrica dels interessos dels grups dominants en el moment històric.

En el que sí està d'acord el socioconstruccionisme és en el paper fonamental de la educació per a modelar la identitat social dominant. Per produir un canvi històric cal que modelar l'individu a través de l'educació el temps suficient per establir un canvi que porta d'una situació a un altre estat on dels interessos dels grups dominants ja no es poden mantenir.

"La interpretación de Eliot Smitth y Diane M. Mackie se basa en las identidades múltiples. Todos oscilamos entre varias identidades posibles, y son las emociones, no la razón, las que delatan la identidad que predomina en cada situación."

Aquesta afirmació també pot ser interpretada en el context de la identitat i interacció simbòlica, ja que la identitat per aquest paradigma sorgeix de les interrelacions socials concretes i particulars i del significat contextualitzat d'aquestes, que actua com un procés dinàmic d'autoconstrucció. La manifestació de la identitat es causa i conseqüència de les interaccions que tenim en el context social concret i del significat que se li adjudica per mitja d'ajustaments successius en la creació de la significació compartida.

És per mitja de les interaccions que ens anem definint. Si tenim diferents manifestacions i tipus d'interaccions, és lògic pensar que la identitat es multidimensional, on les dimensions es corresponen a les diferents interaccions i significacions del context en el qual es donen aquestes relacions.

Imma Lafuente i Arbós.

Universitat Oberta de Catalunya.
Estudiant de grau de psicologia.